

Maria Cabalska

Maszkowice, pow. Nowy Sącz

Informator Archeologiczny : badania 8, 92-93

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wyroby metalowe, które zostały odkryte na cmentarzysku w Małusach Wielkich nie dały podstaw do bardziej precyzyjnego datowania stanowiska w obrębie wczesnej epoki żelaza. Natomiast forma grobów, jak i naczynia przemawiają zdecydowanie za zaliczeniem cmentarzyska w Małusach Wielkich do najmłodszej fazy kultury łużyckiej. Można stwierdzić, że materiały z Małus Wielkich są nieco późniejsze niż typowe z terenu grupy górnośląsko-malopolskiej kultury łużyckiej. Przemawia za tym:

- 1/ dalej postępujące zubożenie inwentarza grobowego, zarówno w odniesieniu do ilości jak i ornamentyki naczyń,
- 2/ występowanie dużych garnkowatych popielnic z wyodrębnionym, stopkowatymi dnami,
- 3/ częste występowanie bezuchych mis ze spłaszczonymi i ściętymi górnymi krawędziami, nieco zgrubiałymi i odgiętymi na zewnątrz,
- 4/ występowanie grobów kloszowych.

Wszystkie te cechy przemawiają za tym, że z dużym prawdopodobieństwem możemy datować cmentarzysko w Małusach Wielkich na okres Hallstatt D i początek wczesnego okresu lateńskiego.

MASZKOWICE, pow. Nowy Sącz

Instytut Archeologii
Uniwersytetu Jagiellońskiego
w Krakowie

Badania prowadziła dr hab. Maria Cabalska. Finansował Uniwersytet Jagielloński. Dziesiąty sezon badań. Osada kultury łużyckiej z okresu halsztackiego i wczesnolateńskiego.

Po rocznej przerwie wznowiono badania wykopaliskowe. Wykopy usytuowano w zachodniej części wyraźnie opadającej ku stromym z tej strony stokom góry, jako jednostkę przestrzenną przyjęto obszar ćwiartki, wytyczającej dwa rzędy wykopów oddalonych od siebie o 4 m. Takie postępowanie uwarunkowane jest faktem założenia sadu na obszarze osady. Materiał zabytkowy występował w skromnych ilościach. Zarysy warstwy kulturowej były najczytelniejsze na głębokości 35 cm, a później rejestrowano tylko wgłębione njamy. Uzyskane rezultaty potwierdziły ustalone uprzednio rozwarstwienie osadnictwa kultury łużyckiej na dwie fazy. Oba badane rzędy dają całkowite przecięcie osady ze wschodu na zachód, co pozwoliło uchwycić jej zachodni zasięg. w obu następujących po sobie fazach. Odsłonięto zarysy 3 chat, z których dwie wiążą się z fazą młodszą, a jedna ze starszą.

Faza starsza. Chaty tej fazy wykreślają zewnętrzny pas osadniczy, a po stronie wschodniej i południowej znalazły się częściowo poza krawędzią góry.

Chata nr 3 miała wymiary 4,5 x 5,5 m. Na sąsiednim pasie zdołano ustalić zarysy całkowite zniszczonego obiektu, który można by łączyć z tą fazą.

Faza młodsza. Chaty z okresu tego zajmują mniejszą przestrzeń w stosunku do zabudowy starszej osady okolicznej. Do tej fazy zaliczono obiekty nr 1 i 2 usytuowane względem siebie w rzędzie.

Razem z odsłoniętym w 1972 r. słabo widocznym zarysem, tworzą zgrupowanie 3 budynków. Materiał zalegający w chatach młodszej fazy zawiera wiele elementów lateńskich, jak ułamki ceramiki granitowej, a przede wszystkim naczynia charakterystyczne dla zespołów "puchowskich" oraz wyroby żelazne.

W bieżącym roku w warstwach związanych z halsztacko-lateńską fazą kultury łużyckiej znaleziono 15 przedmiotów żelaznych. Na uwagę zasługuje połowa kęsa oraz sześcienna żelazna kostka do gry o boku 4 cm z wrytymi cyframi rzymskimi od I do VI.

NIESUŁOWICE, pow. Milicz

patrz
epoka brązu

NIEMCZA, pow. Dzierżoniów

patrz
uzupełnienia 74

NOWY TARG, pow. Sztum
Stanowisko 6

Muzeum Zamkowe
w Malborku

Badania prowadziła mgr Ewa Kazimierczak. Finansowało Muzeum Zamkowe w Malborku. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury łużyckiej i grobów jamowych z okresu halsztackiego, lateńskiego i wpływów rzymskich.

Cmentarzysko położone 500 metrów na północ za wsią Nowy Targ na rozległym płaskowyżu otoczonym od północy małym jeziorkiem; od wschodu wąską strugą wodną.

Badania miały charakter ratowniczy. W trakcie niwelacji terenu wiele grobów zostało naruszonych. Przebadano obszar 3,5 ara, na którym odkryto 39 grobów popielnicowych, 2 groby z obstawą kamienną /w tym jeden skrzynkowy/ i klozowy, 10 jamowych ze szczątkami stosu, 4 szkieletowe po których pozostały jedynie zarysy jam i wyposażenie.

Dobrze zachował się grób nr 21, popielnicowy, otoczony wieńcem kamiennym, Wyposażony w żelazną szpilę tarczową inkrustowaną blachą brązową i 4 odcinki naszyjnika spiralnego wykonanego z drutu brązowego. Najbogatsze wyposażenie wystąpiło przy grobach szkieletowych z okresu wpływów rzymskich. Znaleziono fibulę oczkowaną datowaną na pierwszą połowę II w. n. e., fibulę z profilowanym kabłąkiem i wysokim grzebieniem oraz najciekawszy zabytek ja-